

**Tarımsal Ekonomi ve Politika
Geliştirme Enstitüsü**

Ürün Raporu ARPA 2024

<https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge>

**TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME
ENSTİTÜSÜ
TEPGE**

**ÜRÜN RAPORU
ARPA
2024**

**Hazırlayan
Samet EĞİLMEZ
Ziraat Yüksek Mühendisi**
Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü Müdürlüğü
samet.egilmez@tarimorman.gov.tr

TEPGE YAYIN NO: 395

ISBN: 978-625-94899-4-0

**© TEPGE
Her Hakkı Saklıdır.**

AĞUSTOS/2024

İletişim:

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı 06800
Çankaya/ANKARA

Telefon: 0312 287 5833

Faks: 0312 287 5854

Bu rapor TEPGE'nin izni olmadan kısmen veya tamamen basılamaz, çoğaltılamaz veya elektronik ortama taşınamaz. Raporun bilimsel ve hukukî sorumluluğu yazara aittir.

Kapak sayfasında kullanılan fotoğraf Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından düzenlenen "2018 yılı Tarım ve İnsan Fotoğraf Yarışması" na aittir.

(<http://www.tarimormaninsan.com/img/10-tarim-ve-insan-fotograf-yarismasi/genel/400/birincilik-odulu-mehmet-yikilmazsoy.jpg>)

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
2. DÜNYADA DURUM	1
2.1. Ekim alanı, üretim ve verim	1
2.2. Tüketim	3
2.3. Arpa arzı ve kullanımı	4
2.4. Ticaret	5
2.4.1. İhracat	5
2.4.2. İthalat	5
2.5. Fiyatlar	6
3. TÜRKİYE'DE DURUM	6
3.1. Ekim alanı, üretim ve verim	6
3.2. Türkiye arpa tüketimi, stok değişimi ve yeterlilik derecesi	9
3.3. Dış Ticaret	9
3.3.1. İhracat	10
3.3.2. İthalat	10
3.4. Fiyatlar	11
3.5. Türkiye'de destekler	11
4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	11
EK TABLOLAR	13
KAYNAKLAR	31

TABLO DİZİNİ

Tablo 1. Dünya arpa ekim alanı, üretim ve verimi	1
Tablo 2. Dünya arpa ekim alanlarında önemli ülkeler	2
Tablo 3. Dünya arpa üretiminde önemli üretici ülkeler	2
Tablo 4. Dünya arpa veriminde önde gelen ülkeler	3
Tablo 5. Dünya arpa tüketiminde önde gelen ülkeler	4
Tablo 6. Dünya arpa verileri	5
Tablo 7. Dünya arpa ihracatında önemli ihracatçı ülkeler	5
Tablo 8. Dünya arpa ithalatında önemli ithalatçı ülkeler	6
Tablo 9. Önemli üretici ülkelerde arpa üretici fiyatları	6
Tablo 10. Türkiye arpa ekim alanı, üretim ve verimi	7
Tablo 11. Türkiye biralık arpa ve diğer arpa ekim alanları, üretim ve verimi	7
Tablo 12. Türkiye'nin illere göre arpa ekim alanları	8
Tablo 13. Türkiye'nin illere göre arpa üretimi	8
Tablo 14. Türkiye arpa tüketimi, stok değişimi ve yeterlilik derecesi	9
Tablo 15. Türkiye'nin arpa ithalat ve ihracatı	9
Tablo 16. Türkiye'nin ülkelere göre arpa ihracatı	10
Tablo 17. Türkiye'nin ülkelere göre arpa ithalatı	10
Tablo 18. Türkiye arpa fiyatları	11
Ek Tablo 1. Önemli üretici ülkelerde arpa üretimi, kullanımı ve ticareti	13
Ek Tablo 2. Dünya arpa ekim alanı	16
Ek Tablo 3. Dünya arpa verimi	17
Ek Tablo 4. Dünya arpa ithalatında önde gelen ülkeler	18
Ek Tablo 5. Dünya arpa ihracatı	19
Ek Tablo 6. Dünya arpa üretici fiyatları	20
Ek Tablo 7. Dünya arpa FOB aylık ortalama fiyatlar	21
Ek Tablo 8. Türkiye biralık arpa ekim alanı	22
Ek Tablo 9. Türkiye biralık arpa üretim miktarı	23
Ek Tablo 10. Türkiye biralık arpa verimi	24
Ek Tablo 11. Türkiye diğer arpa ekim alanı	25
Ek Tablo 12. Türkiye diğer arpa üretim miktarı	27
Ek Tablo 13. Türkiye diğer arpa verimi	29

GRAFİK DİZİNİ

Grafik 1. Dünya arpa ekim alanı, üretim ve verimi	1
Grafik 2. Dünya arpa üretiminde önde gelen ülkelerin payları	3
Grafik 3. Dünya arpa tüketiminde önde gelen ülkelerin payları	4
Grafik 4. Türkiye arpa ekim alanları, üretim ve verimi	7
Grafik 5. Türkiye arpa üretiminde en büyük paya sahip iller	9

1. GİRİŞ

Dünya hububat üretim miktarı sıralamasında arpa buğday ve mısırdan sonra 3'üncü sırada yer almaktadır. Türkiye'de ise arpa ekim alanı ve üretim miktarı açısından buğdayın ardından ikinci sırada yer almaktadır (TMO, 2024a). Arpanın genel olarak kullanımına bakıldığında hayvan yemi üretiminde hammadde, tıbbi amaçlı ve süs

bitkisi olarak değerlendirilmektedir. Dünyada 2023/24 sezonu itibarıyla yaklaşık 46,8 milyon hektar (ha) alanda 142,1 milyon ton arpa üretildiği tahmin edilmektedir (USDA, 2024). Türkiye'de 2023 yılında 3,3 milyon ha alanda 9,2 milyon ton arpa üretilirken, ortalama verimi 281 kg/dekar olmuştur (TÜİK, 2024).

2. DÜNYADA DURUM

2.1. Ekim alanı, üretim ve verim

Dünya arpa ekim alanı 2022/23 sezonunda yaklaşık 47,1 milyon ha olarak gerçekleşirken 2023/24'de ise yaklaşık 46,8 milyon ha ile bir önceki döneme göre %0,7 daraldığı tahmin edilmektedir. Arpa ekim alanlarının daralmasında Avustralya,

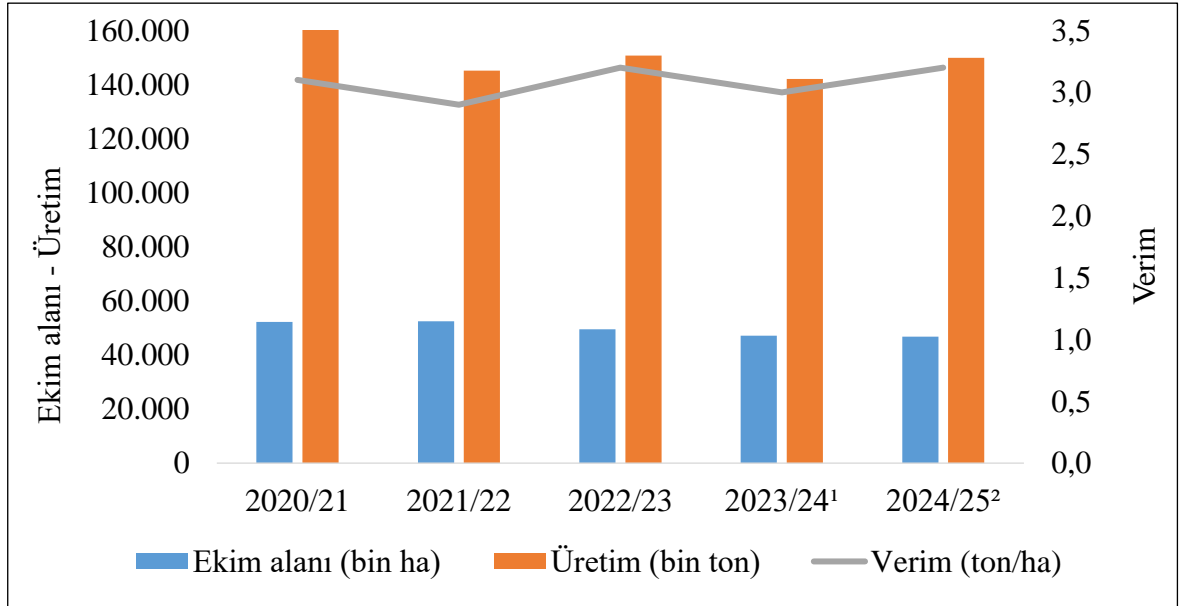
Kanada ve Ukrayna alanlarındaki düşüşün etkili olduğu düşünülmektedir. Dünya arpa ekim alanının 2024/25'de yaklaşık 47,5 milyon ha olacağı öngörülmektedir (Tablo 1 ve 2).

Tablo 1. Dünya arpa ekim alanı, üretim ve verimi

	Ekim alanı (bin ha)	Üretim (bin ton)	Verim (ton/ha)
2020/21	52.472	161.483	3,1
2021/22	49.543	145.210	2,9
2022/23	47.105	150.769	3,2
2023/24 ¹	46.763	142.110	3,0
2024/25 ²	47.516	149.910	3,2

Kaynak: USDA, 2024 (Erişim tarihi: 22.05.2024), ¹Tahmin, ²Öngörü

Grafik 1. Dünya arpa ekim alanı, üretim ve verimi

Kaynak: USDA, 2024 (Erişim tarihi: 22.05.2024), ¹Tahmin, ²Öngörü

Dünya arpa ekim alanında 2023/24'de %22,0 pay ile AB'nin ilk sırada yer aldığı tahmin edilmektedir. AB'yi %16,4 ile Rusya, %9,0 ile Avustralya, %7,9 ile Türkiye ve %5,8 ile Kanada'nın takip ettiği ve AB ile birlikte bu dört ülkenin 2023/24

sezonu dünya arpa ekim alanında %61,1 paya sahip olduğu tahmin edilmektedir. Dünya arpa ekim alanında 2024/25 sezonu itibarıyla AB'nin %22,1 ile ilk sırada yer alacağı öngörülmektedir (Tablo 2).

Tablo 2. Dünya arpa ekim alanlarında önemli ülkeler (bin ha)

Ülkeler	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24 ¹	2024/25 ²
AB	11.050	10.270	10.311	10.300	10.500
Rusya	8.160	7.688	7.750	7.650	7.500
Avustralya	5.491	5.095	4.127	4.200	4.400
Türkiye	3.800	3.700	3.800	3.700	3.750
Kanada	2.809	3.011	2.636	2.699	2.600
Kazakistan	2.729	2.157	2.176	2.425	2.500
İran	1.600	1.700	1.650	1.650	1.600
Ukrayna	2.584	2.680	1.950	1.680	1.500
Arjantin	1.010	1.340	1.575	1.400	1.400
Birleşik Krallık	1.388	1.150	1.116	1.137	1.200
Diğer	11.851	10.752	10.014	9.922	10.566
Dünya	52.472	49.543	47.105	46.763	47.516

Kaynak: USDA, 2024 (Erişim tarihi: 13.05.2024), ¹Tahmin, ²Öngörü

Arpa üretimine bakıldığında ise üretimin 2023/24'de bir önceki sezona göre yaklaşık %5,7 azalarak 142,1 milyon tona düştüğü tahmin edilmektedir (Tablo 3). AB, Rusya, Avustralya, Kanada, Birleşik Krallık ve Kazakistan'daki üretim düşüşünün; Türkiye, Ukrayna, Arjantin ve ABD'deki üretim artışından daha fazla olmasının üretimin düşmesinde etkin rol oynadığı

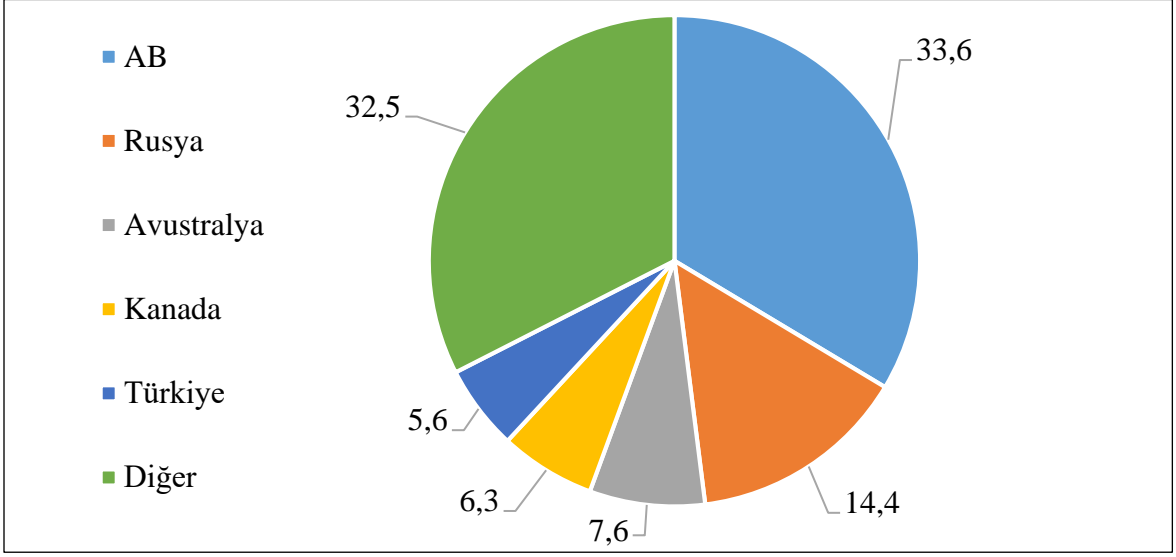
düşünülmektedir. AB'nin 2023/24 dünya arpa üretimi sıralamasında yaklaşık %33,6'lık pay ile ilk sırada yer aldığı tahmin edilmektedir. AB'nin en önemli üretici ülkeleri Fransa, Almanya ve İspanya'dır. AB'yi 2023/24'de yaklaşık %14,4'lük pay ile Rusya ve %7,6 pay ile Avustralya'nın takip ettiği tahmin edilmektedir (Grafik 2).

Tablo 3. Dünya arpa üretiminde önemli üretici ülkeler (bin ton)

Ülkeler	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24 ¹	2024/25 ²
AB	54.235	52.065	51.800	47.700	54.500
Rusya	20.629	17.505	21.500	20.500	19.500
Avustralya	14.649	14.337	14.137	10.800	10.900
Kanada	10.741	6.984	9.987	8.896	9.600
Birleşik Krallık	8.117	6.961	7.385	6.963	7.500
Türkiye	8.100	4.500	7.400	8.000	7.100
Ukrayna	7.947	9.923	6.100	6.350	5.200
Arjantin	4.035	5.300	4.620	5.000	5.200
ABD	3.717	2.626	3.787	4.029	3.505
İran	3.600	2.700	3.000	3.000	3.100
Kazakistan	3.659	2.367	3.287	2.614	3.100
Diğer	22.054	19.942	17.766	18.258	20.705
Dünya	161.483	145.210	150.769	142.110	149.910

Kaynak: USDA, 2024 (Erişim tarihi: 13.05.2024), ¹Tahmin, ²Öngörü

Grafik 2. Dünya arpa üretiminde önde gelen ülkelerin payları (2023/24, %)

Kaynak: Tablo 3

Dünya arpa verimi 2022/23'de 3,2 ton/ha olarak gerçekleşmiştir. Dünya arpa veriminin 2023/24'de ise yaklaşık 3,0 ton/hektara düştüğü tahmin edilmektedir. Dünya arpa veriminde önde gelen ülkeler sıralamasında 2023/24 sezonu itibarıyla ilk sırada yaklaşık 7,2 ton/ha ile Yeni

Zelanda'nın yer aldığı tahmin edilmektedir. Yeni Zelanda'yı sırasıyla 6,7 ton/ha ile İsviçre ve 6,1 ton/ha ile Birleşik Krallık'ın takip ettiği tahmin edilmektedir. Dünya arpa veriminin 2024/25 sezonunda 3,2 ton/ha olacağı öngörülmektedir (Tablo 4).

Tablo 4. Dünya arpa veriminde önde gelen ülkeler (ton/ha)

Ülkeler	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24 ¹	2024/25 ²
Yeni Zelanda	7,5	7,4	7,0	7,2	7,4
İsviçre	6,9	6,1	6,6	6,7	6,8
Birleşik Krallık	5,9	6,1	6,6	6,1	6,3
Şili	5,9	5,2	5,9	6,2	6,0
AB	4,9	5,1	5,0	4,6	5,2
Sırbistan	4,6	5,2	5,1	4,6	4,8
Güney Kore	4,2	4,6	4,6	4,6	4,6
Uruguay	4,8	4,1	4,3	3,9	4,2
Norveç	4,6	4,3	4,5	4,1	4,1
Dünya	3,1	2,9	3,2	3,0	3,2

Kaynak: USDA, 2024 (Erişim tarihi: 22.05.2024), ¹Tahmin, ²Öngörü

2.2. Tüketim

Dünya arpa tüketimi 2022/23'de yaklaşık 148,4 milyon tondur. Tüketimin 2023/24'de ise bir önceki döneme göre yaklaşık %3,3 azalarak 143,4 milyon tona düştüğü tahmin edilmektedir. Arpa tüketimi 2023/24 sezonu

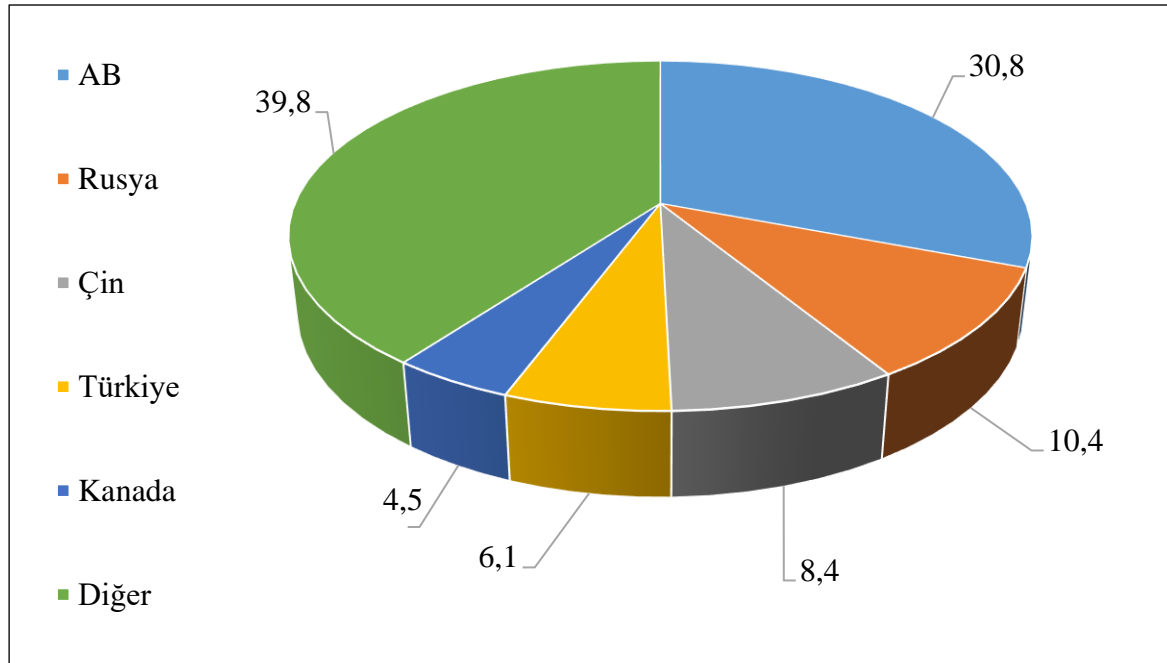
dünya sıralamasında AB'nin yaklaşık %30,8 ile birinci sırada yer aldığı ve AB'yi sırasıyla Rusya, Çin, Türkiye ve Kanada'nın takip ettiği tahmin edilmektedir (Tablo 5; Grafik 3).

Tablo 5. Dünya arpa tüketiminde önde gelen ülkeler (bin ton)

Ülkeler	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24 ¹	2025/25 ²
AB	48.250	45.450	46.700	44.150	47.400
Rusya	14.400	14.300	16.700	14.900	14.600
Çin	12.600	11.600	11.000	12.100	12.200
Türkiye	9.000	7.400	8.700	8.800	8.000
Kanada	7.747	5.399	6.699	6.500	7.400
Birleşik Krallık	7.215	6.380	6.046	6.220	7.100
Avustralya	6.500	6.000	6.000	6.000	6.000
İran	6.900	4.700	5.300	5.200	5.300
ABD	3.860	3.532	3.630	4.028	3.702
Ukrayna	4.100	4.100	3.400	3.500	3.400
Diğer	41.320	36.814	34.175	32.041	35.168
Dünya	161.892	145.675	148.350	143.439	150.270

Kaynak: USDA, 2024 (Erişim tarihi: 22.05.2024), ¹Tahmin, ²Öngörü

Grafik 3. Dünya arpa tüketiminde önde gelen ülkelerin payları (2023/24, %)

Kaynak: Tablo 5

2.3. Arpa arzı ve kullanımı

Dünya arpa arzı 2022/23'de yaklaşık 199,6 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. 2023/24'de ise dünya toplam arpa arzının bir önceki sezona göre %4,3 azalarak yaklaşık 191 milyon tona düştüğü tahmin

edilmektedir (Tablo 6). Bu düşüşte 2023/24 sezonu dünya arpa üretimi ve ithalatındaki düşüşün etkili olduğu görülmektedir (Tablo 6).

Tablo 6. Dünya arpa verileri (bin ton)

	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24 ¹	2024/25 ²
Arz					
Başlangıç stokları	21.921	21.387	18.538	20.747	18.624
Üretim	161.483	145.210	150.769	142.110	149.910
İthalat	36.155	29.958	30.339	28.149	28.963
Toplam arz	219.559	196.555	199.646	191.006	197.497
Kullanım					
İhracat	36.280	32.342	30.549	28.943	28.691
İç tüketim	161.892	145.675	148.350	143.439	150.270
Bitiş stokları	21.387	18.538	20.747	18.624	18.536
Toplam kullanım	219.559	196.555	199.646	191.006	197.497

Kaynak: USDA, 2024 (Erişim tarihi: 30.05.2024), ¹Tahmin, ²Öngörü

2.4. Ticaret

2.4.1. İhracat

Dünya arpa ihracatının 2023/24 sezonunda bir önceki sezona göre %5,3 azalarak yaklaşık 28,9 milyon tona düştüğü tahmin edilmektedir. Dünya arpa ihracatında 2023/24 sezonu itibarıyla ilk sırada %23,1 ile Avustralya'nın yer aldığı tahmin edilmektedir. Avustralya'yı, %20,7 ile AB, yaklaşık %20,0 ile Rusya, %11,1 ile Arjantin ve %8,3 ile Ukrayna takip etmektedir (Tablo 7).

Tablo 7. Dünya arpa ihracatında önemli ihracatçı ülkeler (bin ton)

Ülkeler	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24 ¹	2024/25 ²
AB	7.399	7.332	6.666	6.000	7.500
Rusya	6.259	3.300	4.500	5.800	5.100
Avustralya	8.342	8.007	7.765	6.700	5.000
Arjantin	2.336	3.831	2.857	3.200	3.500
Kanada	3.534	1.981	3.148	2.300	2.400
Ukrayna	4.187	5.705	2.712	2.400	2.300
Kazakistan	1.085	427	1.113	1.100	1.400
Birleşik Krallık	1.290	764	1.123	750	850
Uruguay	241	262	139	125	125
Sırbistan	117	120	102	110	120
Moldova	16	148	39	140	120
Diğer	1.474	465	385	318	276
Dünya	36.280	32.342	30.549	28.943	28.691

Kaynak: USDA, 2024 (Erişim tarihi: 30.05.2024), ¹Tahmin, ²Öngörü

2.4.2. İthalat

Dünya arpa ithalatı 2022/23'de 30,3 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. İthalatın 2023/24'de ise %7,2 azalarak 28,1 milyon tona düştüğü tahmin edilmektedir. Önemli ithalatçı ülkelerin dünya sıralamasında Çin'in %36,2'lik pay ile ilk sırada yer aldığı tahmin edilmektedir. Çin'den sonra sırasıyla %7,8 pay ile İran, %7,5 pay ile Suudi Arabistan ve %6,4 pay ile AB'nin geldiği ve bahsi geçen dört ülkenin 2023/24'de dünya arpa ithalatının yaklaşık %57,9'luk kısmını oluşturduğu tahmin edilmektedir (Tablo 8).

Tablo 8. Dünya arpa ithalatında önemli ithalatçı ülkeler (bin ton)

Ülkeler	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24 ¹	2024/25 ²
Çin	12.049	8.282	8.582	10.200	10.000
Suudi Arabistan	7.000	4.200	4.300	2.100	3.000
İran	3.500	1.600	2.300	2.200	2.300
AB	1.220	993	1.976	1.800	1.300
Japonya	1.132	1.184	1.227	1.250	1.200
Türkiye	706	2.867	2.141	400	1.100
Ürdün	634	1.170	1.119	1.000	1.100
Fas	456	915	346	1.400	1.050
Tunus	988	888	720	800	750
Cezayir	834	772	93	500	700
Libya	1.043	535	750	500	700
Diğer	6.593	6.552	6.785	5.999	5.763
Dünya	36.155	29.958	30.339	28.149	28.963

Kaynak: USDA, 2024 (Erişim tarihi: 30.05.2024), ¹Tahmin, ²Öngörü

2.5. Fiyatlar

Arpa üretiminde önemli ülkelerin üretici fiyatlarına bakıldığında, en yüksek fiyatın İran'da olduğu görülmektedir. İran'da 2022 yılında arpa üretici fiyatı 2.455 \$/ton olup bir önceki yıla göre yaklaşık %82,5 oranında

artmıştır. Dünya arpa FOB aylık ortalama fiyatlara bakıldığında Fransız yemlik arpası 2024 yılı mayıs ayı ortalama fiyatı 237 \$/ton olmuştur (Tablo 9; Ek Tablo 7).

Tablo 9. Önemli üretici ülkelerde arpa üretici fiyatları (\$/ton)

Ülkeler	2018	2019	2020	2021	2022
İran	289	447	497	1.345	2.455
Japonya	1.276	1.219	1.261	1.235	1.092
Yemen	858	688	414	682	859
Kuveyt	530	494	523	530	816
Filistin	671	691	835	726	613
Ekvador	392	486	516	500	523
Ürdün	481	492	429	510	518
Peru	395	407	424	440	465
Norveç	348	329	321	360	420
İsrail	324	281	261	303	417

Kaynak: FAO, 2024 (Erişim tarihi: 29.04.2024)

3. TÜRKİYE'DE DURUM

3.1. Ekim alanı, üretim ve verim

Türkiye arpa ekim alanı 2023 yılında 2022 yılına göre yaklaşık %2,5 artarak 32 milyon 782 bin da olmuştur. Türkiye'nin 2023 yılı arpa üretimi bir önceki yıla göre %8,2 artarak yaklaşık 9,2 milyon ton, verimi ise bir önceki yıla göre yaklaşık %5,6 artarak

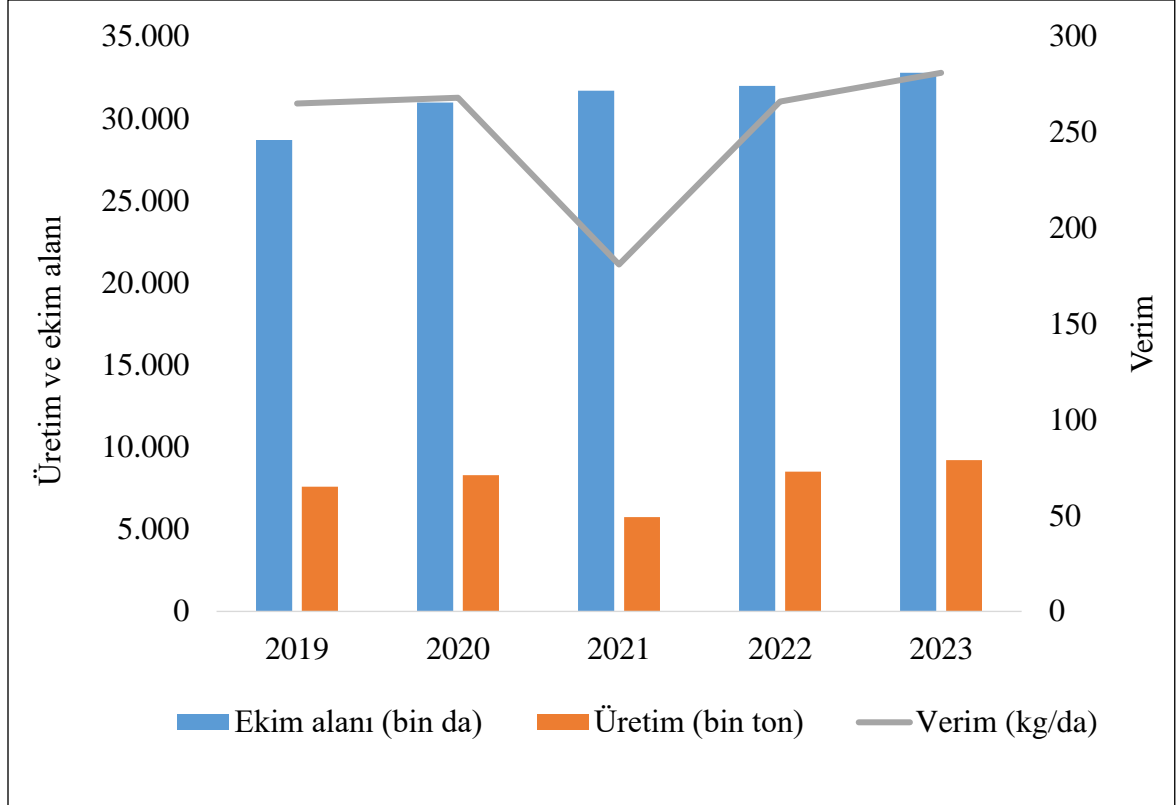
281 kg/da olmuştur (Tablo 10). TÜİK, Bitkisel Üretim 1. Tahminine göre; 2024 yılında arpa üretiminin bir önceki yıla göre %8,7 oranında azalarak 8,4 milyon ton olacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 10. Türkiye arpa ekim alanı, üretim ve verimi

Yıllar	Ekim alanı (bin da)	Üretim (bin ton)	Verim (kg/da)
2019	28.691	7.600	265
2020	30.972	8.300	268
2021	31.691	5.750	181
2022	31.995	8.500	266
2023	32.782	9.200	281

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 01.04.2024)

Grafik 4. Türkiye arpa ekim alanı, üretim ve verimi

Kaynak: Tablo 10

Türkiye'nin 2023 yılı arpa üretiminin %4,3'lük kısmını biralık arpa üretimi, %95,7'lik kısmını ise diğer arpa üretimi karşılamaktadır. Türkiye 2023 yılı biralık

arpa üretimi 400 bin ton ile bir önceki yıla göre değişim göstermezken, diğer arpa üretimi %8,6 artarak 8,8 milyon tona ulaşmıştır (Tablo 11).

Tablo 11. Türkiye biralık ve diğer arpa ekim alanları, üretim ve verimi

Yıllar	Biralık arpa			Diğer arpa		
	Ekim alanı (bin da)	Üretim (bin ton)	Verim (kg/da)	Ekim alanı (bin da)	Üretim (bin ton)	Verim (kg/da)
2019	1.304	400	307	27.386	7.200	263
2020	1.925	600	312	29.046	7.700	265
2021	1.537	250	163	30.154	5.500	182
2022	1.139	400	351	30.856	8.100	263
2023	1.079	400	371	31.703	8.800	278

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 02.04.2024)

Türkiye 2023 yılı arpa ekim alanları iller bazında sıralandığında 3,9 milyon da ile Konya'nın ilk sırada olduğu görülmektedir. Konya'yı 2023 yılında yaklaşık 3 milyon da arpa ekim alanına sahip olan Ankara takip etmektedir (Tablo 12).

Tablo 12. Türkiye'nin illere göre arpa ekim alanları (bin da)

İller	2019	2020	2021	2022	2023
Konya	3.422	3.854	3.886	3.896	3.852
Ankara	2.394	2.919	2.925	2.969	2.987
Şanlıurfa	1.862	955	1.010	1.064	1.420
Sivas	1.214	1.283	1.270	1.296	1.262
Kırşehir	1.202	1.376	1.290	1.287	1.261
Kayseri	1.147	994	965	1.011	1.239
Afyonkarahisar	1.024	1.106	1.189	1.199	1.202
Aksaray	884	935	1.022	1.180	1.143
Çorum	795	845	913	931	1.067
Eskişehir	1.019	1.121	1.119	1.076	961
Diğer	13.728	15.584	16.102	16.086	16.388
Türkiye	28.691	30.972	31.691	31.995	32.782

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 24.04.2024)

Türkiye'de 2023 yılında bölge bazında arpa üretimi en çok %25,2 ile Batı Anadolu, %20,5 ile Orta Anadolu, %12,1 ile Güneydoğu Anadolu ve %9,9 ile Ege'de gerçekleşmiştir (TÜİK, 2024). İl bazında üretime bakıldığında ise Konya ile Ankara toplam %23,6 pay ile ilk iki sırayı almaktadır (Grafik 5). Arpa üretiminde lider olan Konya'da üretim 2023 yılında bir önceki yıla göre %10,1 Ankara'da ise %7,4 oranında artmıştır (Tablo 13).

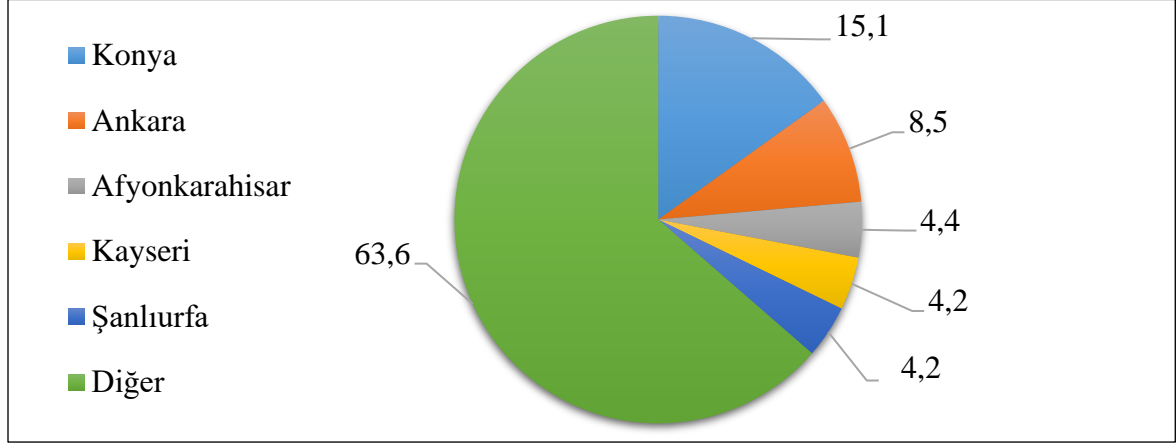
Tablo 13. Türkiye'nin illere göre arpa üretimi (bin ton)

İller	2019	2020	2021	2022	2023
Konya	1.147	1.266	843	1.265	1.393
Ankara	649	813	408	725	779
Afyonkarahisar	275	308	250	403	402
Kayseri	307	236	198	241	389
Şanlıurfa	388	226	127	167	384
Kırşehir	317	373	211	337	333
Çorum	209	224	149	304	322
Aksaray	269	280	239	392	311
Sivas	293	327	205	325	286
Eskişehir	273	277	209	281	279
Diğer	3.473	3.970	2.911	4.060	4.322
Türkiye	7.600	8.300	5.750	8.500	9.200

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 22.04.2024)

Türkiye'de 2023 yılında il bazında arpa üretimine bakıldığında Konya %15,1 pay ile ilk sıradadır. Konya'yı %8,5 pay ile Ankara, %4,4 pay ile Afyonkarahisar takip etmektedir (Grafik 5).

Grafik 5. Türkiye arpa üretiminde önde gelen iller (2023, %)

Kaynak: Tablo 13

3.2. Türkiye arpa tüketimi, stok değişimi ve yeterlilik derecesi

Türkiye’de 2021/22 piyasa döneminde %66,8 olan arpa yeterlilik derecesi 2022/23 döneminde %23,2 artarak %90,0 olarak gerçekleşmiştir. Arpa tüketimi 2022/23’de %86,3 yemlik kullanım, %3,1 endüstriyel kullanım ve %0,9 gıda olarak gerçekleşmiştir. Kişi başına tüketim ise 2022/23’de 0,9 kg’a ulaşmıştır (Tablo 14).

Tablo 14. Türkiye arpa tüketimi, stok değişimi ve yeterlilik derecesi

	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Yurt içi kullanım (bin ton)	6.951	7.536	8.035	8.095	8.873
Gıda olarak tüketim (bin ton)	66	71	78	54	80
Tohumluk kullanım (bin ton)	522	574	619	634	640
Yemlik kullanım (bin ton)	5.957	6.484	6.908	6.946	7.659
Endüstriyel kullanım (bin ton)	242	228	229	259	273
Kayıplar (bin ton)	165	179	201	202	222
Stok değişimi (bin ton)	-145	552	458	94	1.120
Kişi başına tüketim (kg)	0,8	0,9	0,9	0,6	0,9
Yeterlilik derecesi (%)	94,7	94,8	97,1	66,8	90,0

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 03.04.2024)

3.3. Dış Ticaret

Türkiye’nin 2023/24 sezonu arpa ihracatı yaklaşık 77 bin ton, ihracat değeri yaklaşık 18,6 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. Aynı sezon için arpa ithalatına bakıldığında ise ithalatın yaklaşık 142 bin ton, ithalat değerinin ise 34,9 milyon \$ olduğu görülmektedir (Tablo 15).

Tablo 15. Türkiye’nin arpa ithalat ve ihracatı (miktar ve değer)

	İthalat		İhracat	
	Miktar (ton)	Değer (bin \$)	Miktar (ton)	Değer (bin \$)
2019/20	902.925	178.132	2.394	607
2020/21	705.751	144.709	59.729	11.973
2021/22	2.867.389	864.844	173.034	52.096
2022/23	2.141.507	668.863	225.420	79.293
2023/24	142.281	34.944	76.579	18.631

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 11.07.2024) GTİP:100310 (arpa; tohumluk) ve GTİP:100390 (arpa; tohumluk olanlar hariç) alınmıştır. Piyasa sezonları Haziran-Mayıs dönemini kapsamaktadır.

3.3.1. İhracat

Türkiye'nin 2023/24 sezonu arpa ihracatı almıştır. Irak'ı, sırasıyla Danimarka ve yaklaşık 77 bin tona düşmüştür. İhracatta KKTC, Cezayir ve Suriye takip etmektedir 2023/24'de %77,8 pay ile Irak ilk sırada yer (Tablo 16)

Tablo 16. Türkiye'nin ülkelere göre arpa ihracatı (ton)

Ülkeler	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Irak	752	-	37.609	99.904	59.581
Danimarka	-	-	-	-	5.999
KKTC	86	48.693	29.486	2.865	5.916
Cezayir	1.277	-	-	3.427	2.832
Suriye	-	325	105.414	119.012	2.102
Azerbaycan	127	500	436	85	78
Gürcistan	132	167	68	92	68
Almanya	-	-	-	-	3
Diğer	20	10.044	21	35	3
Toplam	2.394	59.729	173.034	225.420	76.579

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 11.07.2024) GTİP: 100310 (arpa; tohumluk) ve GTİP: 100390 (arpa; tohumluk olanlar hariç) alınmıştır.

3.3.2. İthalat

Türkiye arpa ithalatında 2023/24'de %52,1 ile Rusya ilk sırada yer almaktadır. Rusya'yı %43,3 ile Ukrayna takip etmektedir (Tablo 17). Türkiye'nin 2023/24 sezonu arpa ithalat miktarı 142.281 tona düşmüştür. Bu düşüşte Türkiye'nin 2023 yılı arpa üretiminin 9,2 milyon tona, 2022/23 sezonu arpa stoklarının ise 1,1 milyon tona ulaşması etkili olmuştur. Ayrıca 25 Nisan 2023 tarihli Resmi Gazetede yer alan 7167 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile ithalat rejimi kararı kapsamında gümrük vergisi oranlarında düzenleme yapılarak arpa gümrük vergisinin %130'a çıkarılması da arpa ithalatını azaltmıştır.

Tablo 17. Türkiye'nin ülkelere göre arpa ithalatı (ton)

Ülkeler	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Rusya	256.903	275.765	1.159.360	1.103.740	74.185
Ukrayna	250.836	11.952	1.086.063	715.926	61.672
Suriye	127.861	3.583	946	-	3.434
Moldova	-	-	38.098	2.970	2.723
Fransa	48.448	24.686	116.378	74.864	163
Almanya	-	52.415	81.337	61.654	47
Hırvatistan	16	-	35	15	18
Avusturya	28	-	18	11	18
İtalya	19	-	19	11	10
Bulgaristan	1	35	24.584	6.342	6
Diğer	218.813	337.315	360.551	175.974	5
Toplam	902.925	705.751	2.867.389	2.141.507	142.281

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 11.07.2024) GTİP: 100310 (arpa; tohumluk) ve GTİP: 100390 (arpa; tohumluk olanlar hariç) alınmıştır.

3.4. Fiyatlar

Üretici fiyatı 2022/23'de 5,8 TL/kg iken 2023/24'de 6,7 TL/kg'a ulaşmıştır. 2024 yılı aylık üretici fiyatları değerlendirildiğinde, ocak ayında 6,9 TL/kg olan arpa üretici fiyatı Mayıs ayında 7,5 TL/kg olarak gerçekleşmiştir. Borsa fiyatlarında ise 2023/24 sezonunda ortalama 6,3 TL/kg olmuştur. Serbest piyasa fiyatları ise 2022/23'de ortalama 6,0 TL/kg iken, 2023/24'de ortalama 6,2 TL/kg'a

yükselmiştir. 2024 yılının ilk 5 ayında arpa en yüksek üretici fiyatına mayısta ulaşmıştır. Borsa hububat ve serbest piyasa fiyatları için de nisan ayı ortalama fiyatlarının en yüksek fiyatlar olduğu görülmektedir. Nisan ayında gerçekleşen artışta sezon içerisinde piyasadaki stokların azalması ve buna bağlı olarak yem hammaddesine olan talebin artmasının etkili olduğu düşünülmektedir (Tablo 18).

Tablo 18. Türkiye arpa fiyatları (TL/kg)

	Üretici fiyatları ¹	Borsa hububat fiyatları ²	TMO serbest piyasa fiyatları ²
2019/20	1,2	1,2	1,3
2020/21	1,4	1,5	1,6
2021/22	2,7	2,8	2,8
2022/23	5,8	5,9	6,0
2023/24	6,7	6,3	6,2
2024			
Ocak	6,9	7,3	7,3
Şubat	7,1	7,7	7,6
Mart	7,2	7,8	7,7
Nisan	7,4	8,1	7,9
Mayıs	7,5	8,0	7,8
Haziran	7,1	7,0	7,2

Kaynak: TÜİK ve TMO, 2024b. ¹Üretici fiyatları TÜİK, ²Borsa ve serbest piyasa fiyatları ise TMO verileridir.

3.5. Türkiye'de destekler

Türkiye'de 2023 yılı Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı arpa üreticilerine verilecek olan mazot desteği 103 TL/da, gübre desteği 46 TL/da, fark ödemesi desteği 50 krş/kg, yurt içi sertifikalı tohum kullanım desteği ise 65 TL/da olarak belirlenmiştir. Ayrıca, Tarım ve Orman Bakanlığınca yetkilendirilmiş toprak analiz laboratuvarlarına asgari 50 dekar ve üzeri tarım arazilerinde her 50 dekar araziye kadar bir analiz için 50 TL toprak analizi desteği ödemesi yapılmaktadır (Resmi Gazete, 2023).

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Dünyada 2023/24 sezonu itibarıyla bir önceki sezonki gibi arpa üretiminde ve tüketiminde AB ilk sıradakini yerini korumuştur. Dünya arpa dış ticareti değerlendirildiğinde ithalatta Çin, ihracatta ise Avustralya ilk sırada yer almıştır. İhracatta 2023/24 sezonunda Avustralya, AB ve Rusya en büyük ihracatçı ülkeler

olurken, Çin yaklaşık 10,2 milyon ton arpa ile ithalatta ilk sırayı almıştır. İhracatta önemli diğer ülkelerden Ukrayna'nın 2023/24 sezonu ihracat miktarı savaş nedeniyle azalırken, Arjantin'in ihracat miktarı artış göstermiştir. Dünya arpa tüketimine bakıldığında yemlik arpa kullanımının azalmasıyla birlikte tüketimin

2023/24'de düştüğü tahmin edilmektedir. Arpa Türkiye'nin her bölgesinde üretilmekte olup özellikle İç Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgeleri arpa üretimi için önemli bölgelerdir. Türkiye'de 2023 yılında 19 ilde biralık arpa üretilirken 79 ilde diğer arpa üretimi yapılmıştır. Hem biralık arpa hem de diğer arpa üretiminde ilk sırada Konya yer almaktadır. Konya 2023'de 243 bin ton biralık arpa üretimi ile Türkiye biralık arpa üretiminin %60,7 sini tek başına karşılamaktadır. Konya'yı yaklaşık 96 bin ton biralık arpa üretimi ile Karaman takip etmektedir. Türkiye'nin arpa dış ticaretine bakıldığında 2023/24 sezonu arpa ithalatı yaklaşık 142 bin tona gerilemiştir. Aynı sezon arpa ithalatının %95,5'i Rusya ve Ukrayna'dan karşılanmıştır. 15 Eylül 2023 tarih ve 32310 sayılı Cumhurbaşkanlığı

Kararnamesine göre, arpa üreticilerine 2023 yılı için verilen mazot desteği bir önceki yıla göre %37,3, yurt içi sertifikalı tohum kullanım desteği ise bir önceki yıla göre %30 artırılmıştır. 2024 yılı için hububat alım politikalarına bakıldığında arpa 2024 yılı TMO alım fiyatı bir önceki yıla göre %3,6 artırılarak 7.250 TL/ton olarak belirlenmiştir. Ayrıca Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı üreticilere T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde ilave 750 TL/tona kadar "Fark Ödemesi Desteği" verileceği açıklanmıştır. COVID-19 salgını, Rusya-Ukrayna savaşı ve iklim değişikliği gibi nedenlerle yükselen dünya arpa FOB fiyatları 2023/24 sezonu itibarıyla düşüş trendine girmiştir.

EK TABLOLAR

Ek Tablo 1. Önemli üretici ülkelerde arpa üretimi, kullanımı ve ticareti (bin ton)

Ülkeler	Başlangıç stokları	Üretim	Toplam arz	İç tüketim	Bitiş stokları
AB					
2015/16	5.771	62.095	68.158	51.400	5.924
2016/17	4.557	53.211	59.029	47.800	5.557
2017/18	5.557	51.482	58.426	46.900	5.592
2018/19	5.592	49.470	55.955	45.600	5.457
2019/20	5.457	55.180	62.472	49.500	5.205
2020/21	5.205	54.235	60.660	48.250	5.011
2021/22	5.011	52.065	58.069	45.450	5.287
2022/23	5.287	51.800	59.063	46.700	5.697
2023/24 ¹	5.771	62.095	68.158	51.400	5.924
2024/25 ²	4.557	53.211	59.029	47.800	5.557
Rusya					
2015/16	1.510	17.083	18.670	13.700	729
2016/17	729	17.547	18.490	14.700	839
2017/18	839	20.211	21.134	14.500	750
2018/19	750	16.737	17.501	12.200	640
2019/20	640	19.939	20.613	15.400	743
2020/21	743	20.629	21.416	14.400	757
2021/22	757	17.505	18.312	14.300	712
2022/23	712	21.500	22.262	16.700	1.062
2023/24 ¹	1.062	20.500	21.612	14.900	912
2024/25 ²	912	19.500	20.462	14.600	762
Avustralya					
2015/16	1.120	8.993	10.113	3.300	1.068
2016/17	1.068	13.506	14.574	3.500	1.884
2017/18	1.884	9.254	11.138	3.700	1.776
2018/19	1.776	8.819	10.595	5.000	1.908
2019/20	1.908	10.127	12.035	6.000	2.711
2020/21	2.711	14.649	17.360	6.500	2.518
2021/22	2.518	14.337	16.855	6.000	2.848
2022/23	2.848	14.137	16.985	6.000	3.220
2023/24 ¹	3.220	10.800	14.020	6.000	1.320
2024/25 ²	1.320	10.900	12.220	6.000	1.220

Kaynak: USDA, 2024 (Erişim tarihi: 27.05.2024), ¹Tahmin, ²Öngörü

Ek Tablo 1 (Devam). Önemli üretici ülkelerde arpa üretimi, kullanımı ve ticareti (bin ton)

Ülkeler	Başlangıç stokları	Üretim	Toplam arz	İç tüketim	Bitiş stokları
Ukrayna					
2015/16	1.565	8.751	10.321	4.300	1.609
2016/17	1.609	9.874	11.491	4.900	1.237
2017/18	1.237	8.695	9.938	4.500	1.149
2018/19	1.149	7.604	8.769	4.200	1.008
2019/20	1.008	9.528	10.537	4.600	953
2020/21	953	7.947	8.948	4.100	661
2021/22	661	9.923	10.585	4.100	780
2022/23	780	6.100	6.882	3.400	770
2023/24 ¹	770	6.350	7.122	3.500	1.222
2024/25 ²	1.222	5.200	6.424	3.400	724
Türkiye					
2015/16	364	7.400	7.808	6.900	905
2016/17	905	4.750	5.911	5.500	282
2017/18	282	6.400	7.571	6.700	724
2018/19	724	7.000	8.113	7.500	465
2019/20	465	7.900	9.268	8.500	766
2020/21	766	8.100	9.572	9.000	512
2021/22	512	4.500	7.879	7.400	306
2022/23	306	7.400	9.847	8.700	922
2023/24 ¹	922	8.000	9.322	8.800	422
2024/25 ²	422	7.100	8.622	8.000	522
ABD					
2015/16	1.711	4.750	6.866	4.408	2.223
2016/17	2.223	4.353	6.786	4.375	2.316
2017/18	2.316	3.119	5.634	3.466	2.057
2018/19	2.057	3.293	5.478	3.476	1.895
2019/20	1.895	3.754	5.803	3.822	1.856
2020/21	1.856	3.717	5.715	3.860	1.555
2021/22	1.555	2.626	4.501	3.532	809
2022/23	809	3.787	5.109	3.630	1.433
2023/24 ¹	1.433	4.029	5.767	4.028	1.652
2024/25 ²	1.652	3.505	5.462	3.702	1.695
Birleşik Krallık					
2015/16	1.367	6.655	8.128	5.997	1.105
2016/17	1.105	7.169	8.379	6.202	1.076
2017/18	1.076	6.510	7.656	5.702	1.091
2018/19	1.091	8.048	9.209	6.062	1.357
2019/20	1.357	8.117	9.563	7.215	1.058
2020/21	1.058	6.961	8.108	6.380	964
2021/22	964	7.385	8.437	6.046	1.268
2022/23	1.268	6.963	8.356	6.220	1.386
2023/24 ¹	1.386	7.500	8.981	7.100	1.031
2024/25 ²	1.367	6.655	8.128	5.997	1.105

Kaynak: USDA, 2024 (Erişim tarihi: 27.05.2024), ¹Tahmin, ²Öngörü

Ek Tablo 1 (Devam). Önemli üretici ülkelerde arpa üretimi, kullanımını ve ticareti (bin ton)

	Başlangıç stokları	Üretim	Toplam arz	İç tüketim	Bitiş stokları
Suudi Arabistan					
2015/16	3.076	14	14.290	10.225	4.065
2016/17	4.065	13	12.178	9.825	2.353
2017/18	2.353	13	10.366	8.525	1.841
2018/19	1.841	11	8.352	7.025	1.327
2019/20	1.327	14	8.041	7.025	1.016
2020/21	1.016	11	8.027	7.025	1.002
2021/22	1.002	14	5.216	4.225	991
2022/23	991	14	5.305	4.325	980
2023/24 ¹	980	12	3.092	2.125	967
2024/25 ²	967	4	3.971	3.025	946
Dünya					
2015/16	23.592	149.252	201.482	145.325	25.334
2016/17	25.334	147.120	201.218	148.090	23.636
2017/18	23.636	143.310	197.189	146.375	21.715
2018/19	21.715	138.010	184.313	138.705	20.067
2019/20	20.067	159.249	208.284	157.410	21.921
2020/21	21.921	161.483	219.559	161.892	21.387
2021/22	21.387	145.210	196.555	145.675	18.538
2022/23	18.538	150.769	199.646	148.350	20.747
2023/24 ¹	20.747	142.110	191.006	143.439	18.624
2024/25 ²	18.624	149.910	197.497	150.270	18.536

Kaynak: USDA, 2024 (Erişim tarihi: 30.05.2024), ¹Tahmin, ²Öngörü

Ek Tablo 2. Dünya arpa ekim alanı (bin ha)

Ülkeler	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24 ¹	2024/25 ²
AB	11.050	10.270	10.311	10.300	10.500
Rusya	8.160	7.688	7.750	7.650	7.500
Avustralya	5.491	5.095	4.127	4.200	4.400
Türkiye	3.800	3.700	3.800	3.700	3.750
Kanada	2.809	3.011	2.636	2.699	2.600
Kazakistan	2.729	2.157	2.176	2.425	2.500
İran	1.600	1.700	1.650	1.650	1.600
Ukrayna	2.584	2.680	1.950	1.680	1.500
Arjantin	1.010	1.340	1.575	1.400	1.400
Birleşik Krallık	1.388	1.150	1.116	1.137	1.200
Suriye	1.503	1.440	1.115	1.100	1.100
Cezayir	1.133	1.025	1.025	1.025	1.025
Irak	1.190	400	210	155	1.000
Etiyopya	897	960	983	980	980
ABD	896	807	981	1.034	850
Fas	1.495	1.489	1.137	1.170	800
Hindistan	590	592	453	628	720
Çin	509	542	560	500	500
Belarus	410	350	400	400	400
Azerbaycan	345	374	386	357	360
Diğer	2.883	2.773	2.764	2.573	2.831
Toplam	52.472	49.543	47.105	46.763	47.516

Kaynak: USDA, 2024 (Erişim tarihi: 27.05.2024), ¹Tahmin, ²Öngörü

Ek Tablo 3. Dünya arpa verimi (ton/ha)

Ülkeler	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24 ¹	2024/25 ²
Yeni Zelanda	7,5	7,4	7,0	7,2	7,4
İsviçre	6,9	6,1	6,6	6,7	6,8
Şili	5,9	5,2	5,9	6,2	6,0
Zimbabve	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
AB	4,9	5,1	5,0	4,6	5,2
Sırbistan	4,6	5,2	5,1	4,6	4,8
Güney Kore	4,2	4,6	4,6	4,6	4,6
Uruguay	4,8	4,1	4,3	3,9	4,2
Norveç	4,6	4,3	4,5	4,1	4,1
ABD	4,2	3,3	3,9	3,9	4,1
Mısır	3,8	4,0	4,2	4,1	4,1
Brezilya	3,6	3,8	3,9	2,9	4,1
Çin	4,0	3,9	3,9	4,0	4,0
Bosna Hersek	4,1	3,5	4,4	3,9	4,0
Suudi Arabistan	5,5	7,0	7,0	6,0	4,0
Japonya	3,5	3,7	3,7	3,8	3,7
Arjantin	4,0	4,0	2,9	3,6	3,7
Kanada	3,8	2,3	3,8	3,3	3,7
Ukrayna	3,1	3,7	3,1	3,8	3,5

Kaynak: USDA, 2024 (Erişim tarihi: 27.05.2024), ¹/Tahmin, ²/Öngörü

Ek Tablo 4. Dünya arpa ithalatında önde gelen ülkeler (bin ton)

Ülkeler	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24 ¹	2024/25 ²
Çin	12.049	8.282	8.582	10.200	10.000
Suudi Arabistan	7.000	4.200	4.300	2.100	3.000
İran	3.500	1.600	2.300	2.200	2.300
AB	1.220	993	1.976	1.800	1.300
Japonya	1.132	1.184	1.227	1.250	1.200
Türkiye	706	2.867	2.141	400	1.100
Ürdün	634	1.170	1.119	1.000	1.100
Fas	456	915	346	1.400	1.050
Tunus	988	888	720	800	750
Cezayir	834	772	93	500	700
Libya	1.043	535	750	500	700
Vietnam	747	553	622	450	500
Meksika	343	450	523	500	500
Kazakistan	83	61	376	375	500
Brezilya	501	637	628	550	500
Katar	279	437	276	400	450
Kuveyt	507	551	410	450	400
Kolombiya	336	333	353	330	350
ABD	142	320	513	305	305
BAE	453	337	260	350	300
Diğer	3.202	2.873	2.824	2.289	1.958
Toplam	36.155	29.958	30.339	28.149	28.963

Kaynak: USDA, 2024 (Erişim tarihi: 27.05.2024), ¹/Tahmin, ²/Öngörü

Ek Tablo 5. Dünya arpa ihracatı (bin ton)

Ülkeler	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24 ¹	2024/25 ²
AB	7.399	7.332	6.666	6.000	7.500
Rusya	6.259	3.300	4.500	5.800	5.100
Avustralya	8.342	8.007	7.765	6.700	5.000
Arjantin	2.336	3.831	2.857	3.200	3.500
Kanada	3.534	1.981	3.148	2.300	2.400
Ukrayna	4.187	5.705	2.712	2.400	2.300
Kazakistan	1.085	427	1.113	1.100	1.400
Birleşik Krallık	1.290	764	1.123	750	850
Uruguay	241	262	139	125	125
Moldova	16	148	39	140	120
Sırbistan	117	120	102	110	120
Türkiye	60	173	225	100	100
ABD	300	160	46	87	65
Azerbaycan	77	75	50	50	50
Kenya	18	29	35	30	25
Hindistan	2	2	3	7	10
Kuzey Makedonya	6	15	11	12	10
Belarus	10	3	1	1	1
Toplam	36.280	32.342	30.549	28.943	28.691

Kaynak: USDA, 2024 (Erişim tarihi: 27.05.2024), ¹Tahmin, ²Öngörü

Ek Tablo 6. Dünya arpa üretici fiyatları (\$/ton)

Ülkeler	2018	2019	2020	2021	2022
İran	289	447	497	1.345	2.455
Japonya	1.276	1.219	1.261	1.235	1.092
Yemen	858	688	414	682	859
Kuveyt	530	494	523	530	816
Filistin	671	691	835	726	613
Ekvador	392	486	516	500	523
Ürdün	481	492	429	510	518
Peru	395	407	424	440	465
Norveç	348	329	321	360	420
İsrail	324	281	261	303	417
Mongola	293	324	378	540	412
Portekiz	227	217	223	261	411
Arnavutluk	302	306	287	312	397
Ermenistan	227	271	253	295	396
Katar	247	275	275	275	385
Fas	202	207	248	289	371
İsviçre	315	299	321	333	361
Yeni Zelanda	269	274	256	293	361
Şili	201	212	220	253	344
Slovakya	206	201	192	220	341
İspanya	204	196	184	260	341
Brezilya	211	224	231	296	340
ABD	212	211	216	237	335
Nepal	304	286	301	220	330
Finlandiya	202	174	159	224	323
Yunanistan	184	182	178	228	321
Bosna Hersek	189	178	163	238	319
Hollanda	219	179	189	271	316
Sırbistan	161	165	159	195	314
Gürcistan	180	195	217	230	314
Hırvatistan	176	165	162	197	309
Birleşik Krallık	207	161	166	233	308
Bulgaristan	177	165	168	212	304
Çek Cumhuriyeti	200	205	188	212	303
Litvanya	202	164	163	215	302
Almanya	195	176	172	235	301
İsveç	225	145	154	226	300
Türkiye	178	189	182	213	294
Slovenya	168	154	143	199	293
Polonya	188	176	163	203	292
Romanya	208	208	210	240	290
Macaristan	160	152	145	195	289
Kanada	164	170	161	215	288
Belçika	210	158	177	264	287
Makedonya	173	130	208	213	285

Kaynak: FAO, 2024 (Erişim tarihi: 03.04.2024)

Ek Tablo 7. Dünya arpa FOB aylık ortalama fiyatlar

Fransız yemlik arpa (\$/ton)													
Yıl	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Ortalama
2019/20	199	182	176	172	187	190	190	191	188	185	182	180	185
2020/21	195	191	203	207	224	239	246	265	265	257	253	269	235
2021/22	267	245	284	274	294	310	300	297	302	415	436	452	323
2022/23	375	316	307	302	320	328	330	333	343	344	357	332	332
2023/24	241	250	235	236	231	223	226	216	202	200	208	237	225
Rus yemlik arpa (\$/ton)													
2019/20	178	177	180	176	182	186	185	186	189	179	181	180	182
2020/21	175	180	183	190	206	214	216	236	253	244	233	246	215
2021/22	247	218	246	263	268	291	290	290	293	-	385	385	289
2022/23	377	328	301	283	295	289	279	276	281	262	247	220	287
2023/24	191	178	194	190	181	191	198	197	195	177	181	193	189
Ukrayna yemlik arpa (\$/ton)													
2019/20	177	180	179	176	181	185	185	185	189	179	181	180	181
2020/21	174	180	183	191	206	215	218	228	242	245	236	246	214
2021/22	246	215	249	259	266	288	295	293	295	-	-	-	267
2022/23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2023/24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Kaynak: TMO, 2024b

Ek Tablo 8. Türkiye biralık arpa ekim alanı (da)

İller	2019	2020	2021	2022	2023
Konya	369.251	699.389	546.162	536.080	540.380
Karaman	372.245	451.266	377.000	379.450	361.800
Aksaray	62.379	79.175	71.347	72.840	51.400
Niğde	35.400	42.748	35.900	35.000	35.225
Ankara	40.200	49.451	22.250	21.500	19.600
Adıyaman	22.316	27.912	21.461	31.600	18.660
Afyonkarahisar	11.614	13.674	11.960	14.200	15.900
Kayseri	10.000	24.778	20.000	20.000	15.000
Tokat	10.500	11.210	9.500	8.000	6.700
Gaziantep	11.598	14.552	12.095	11.330	6.530
Elazığ	2.000	2.726	2.700	2.750	3.500
Kırşehir	342.123	497.788	401.085	1.360	1.120
Çorum	9.160	3.890	1.550	1.720	927
Kütahya	2.500	3.717	2.000	1.500	883
Yozgat	1.036	688	736	685	640
İstanbul	652	684	684	610	610
Eskişehir	100	-	120	55	165
Burdur	-	23	24	24	-
Mardin	1.230	1.583	-	-	-
Türkiye	1.304.304	1.925.254	1.536.574	1.138.704	1.079.040

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 03.04.2024)

Ek Tablo 9. Türkiye biralık arpa üretim miktarı (ton)

İller	2019	2020	2021	2022	2023
Konya	140.169	239.086	74.836	209.551	242.728
Karaman	103.267	125.974	70.521	111.294	95.857
Aksaray	20.052	23.682	17.468	27.524	16.387
Niğde	11.091	12.238	4.290	11.356	9.656
Adıyaman	8.192	9.876	6.549	11.501	8.751
Afyonkarahisar	4.541	3.719	2.435	5.972	7.364
Ankara	10.621	14.716	3.175	6.944	6.132
Kayseri	2.717	6.088	3.416	6.043	5.851
Gaziantep	4.084	4.669	2.994	3.550	2.224
Tokat	2.559	2.642	2.803	3.202	2.150
Elazığ	598	870	461	1.052	1.470
Çorum	2.588	1.185	308	762	427
Kırşehir	88.171	153.550	60.032	440	320
Yozgat	256	165	150	244	254
İstanbul	248	280	246	307	210
Kütahya	498	761	289	227	153
Eskişehir	24	-	21	23	66
Mardin	324	491	-	-	-
Burdur	-	8	6	8	-
Türkiye	400.000	600.000	250.000	400.000	400.000

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 03.04.2024)

Ek Tablo 10. Türkiye biralık arpa verimi (kg/da)

İller	2019	2020	2021	2022	2023
Adıyaman	367	354	305	364	469
Afyonkarahisar	391	285	204	421	463
Çorum	283	305	226	443	461
Konya	382	342	137	391	449
Elazığ	299	319	171	383	420
Eskişehir	240	-	175	418	400
Yozgat	247	240	204	356	397
Kayseri	272	246	171	302	390
İstanbul	380	409	360	503	344
Gaziantep	352	321	248	313	341
Tokat	244	236	295	400	321
Aksaray	321	299	245	378	319
Ankara	264	298	157	323	313
Kırşehir	258	308	150	324	286
Niğde	313	286	119	324	274
Karaman	277	283	242	318	265
Kütahya	199	205	145	151	173
Mardin	263	310	-	-	-
Burdur	-	348	250	333	-
Türkiye	307	312	163	351	371

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 03.04.2024)

Ek Tablo 11. Türkiye diğer arpa ekim alanı (da)

İller	2019	2020	2021	2022	2023
Konya	3.053.198	3.154.438	3.340.170	3.360.407	3.311.631
Ankara	2.353.317	2.869.709	2.902.300	2.947.132	2.967.593
Şanlıurfa	1.861.781	955.217	1.010.239	1.063.770	1.420.275
Sivas	1.214.290	1.283.095	1.269.679	1.295.675	1.262.300
Kırşehir	859.798	878.513	888.784	1.285.261	1.259.593
Kayseri	1.137.007	969.485	945.029	991.281	1.224.289
Afyonkarahisar	1.012.766	1.092.076	1.176.943	1.184.682	1.186.010
Aksaray	821.842	856.175	950.180	1.106.900	1.091.140
Çorum	786.111	841.367	911.298	929.008	1.066.148
Eskişehir	1.019.178	1.120.519	1.118.845	1.075.863	960.481
Diyarbakır	394.073	981.992	812.864	692.009	790.055
Nevşehir	718.488	787.034	724.572	718.810	724.020
Kars	459.245	437.449	426.368	620.214	719.199
Ağrı	517.352	615.469	665.605	660.633	701.299
Uşak	614.769	587.347	652.015	658.950	656.661
Kırıkkale	337.582	472.949	744.920	649.107	619.103
Yozgat	489.177	905.312	747.216	650.237	590.668
Adıyaman	499.513	533.970	538.778	536.028	557.664
Denizli	522.265	453.416	515.574	533.799	542.342
Elazığ	466.715	441.611	451.024	476.790	484.800
Erzurum	336.280	336.250	368.754	445.771	463.398
Antalya	471.650	441.718	501.638	530.672	454.380
Van	250.540	391.335	413.273	418.252	451.834
Muş	177.275	247.103	269.229	348.965	445.479
Kahramanmaraş	426.196	403.020	435.826	436.173	438.720
Isparta	421.169	412.503	437.868	402.355	415.198
Kütahya	396.524	399.029	408.804	382.014	384.159
Malatya	383.642	351.879	386.007	374.746	377.056
Mardin	282.373	472.090	428.184	395.911	374.590
Manisa	330.835	329.934	363.759	350.050	361.825
Burdur	243.048	279.764	311.844	315.078	324.494
Amasya	236.991	247.382	296.408	293.791	313.473
Çankırı	207.353	188.592	319.925	304.795	301.544
Çanakkale	255.586	234.827	260.348	258.204	280.986
Karaman	282.935	266.622	268.777	273.446	275.589
Tokat	296.127	263.409	291.028	250.774	247.789
Erzincan	265.833	177.104	248.568	250.435	243.652
Niğde	215.778	204.342	238.160	238.800	243.115
Balıkesir	127.108	131.569	166.493	226.540	235.080
Gaziantep	233.138	202.523	214.041	202.843	200.275
Bolu	169.695	158.019	179.209	182.777	182.138
Kastamonu	136.656	218.196	174.823	188.378	165.381
Şırnak	92.702	214.866	105.673	113.818	158.530
Bayburt	136.999	141.891	164.440	161.635	142.929
Tekirdağ	133.536	134.948	152.800	144.961	141.301

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 16.04.2024)

Ek Tablo 11 (Devam). Türkiye diğer arpa ekim alanı (da)

İller	2019	2020	2021	2022	2023
Adana	12.927.232	23.421.696	24.806.912	28.819.712	32.437.760
Samsun	20.008.960	28.339.968	27.809.280	29.399.040	31.598.080
Bitlis	15.383.040	39.573.504	35.828.992	36.509.952	31.579.136
Bursa	24.695.040	28.173.824	28.655.104	28.777.216	29.947.648
Mersin	18.121.216	19.169.280	25.685.248	27.677.952	27.918.592
Ardahan	23.444.224	18.569.984	16.029.696	23.954.944	25.374.208
Kilis	21.446.912	19.917.824	22.410.240	22.536.960	22.677.760
Tunceli	24.070.144	21.721.344	23.059.200	21.536.000	22.186.240
Kocaeli	20.144.640	19.739.648	21.057.024	20.427.520	21.893.376
Gümüşhane	18.870.784	22.665.216	21.911.808	24.959.744	21.638.656
İstanbul	14.113.536	17.045.248	16.817.920	19.153.664	18.683.136
Kırklareli	14.917.888	13.838.592	18.266.880	18.032.128	18.270.976
Batman	12.055.552	26.518.784	20.094.976	18.709.760	18.230.272
Bilecik	20.272.128	19.239.936	19.346.432	18.856.448	17.889.024
Edirne	13.897.984	14.237.696	16.281.088	16.239.872	16.824.320
Giresun	17.638.912	13.677.824	14.528.000	15.424.000	16.204.800
Aydın	17.539.840	14.912.512	12.245.760	13.378.560	14.302.464
İğdır	21.658.112	19.880.448	14.786.560	13.647.360	13.836.800
Muğla	16.211.200	12.034.560	10.663.680	10.841.600	11.946.240
Osmaniye	9.864.448	11.513.600	10.596.608	10.922.240	10.674.432
Karabük	7.257.856	6.710.528	8.953.600	9.730.304	10.514.944
Siirt	7.998.976	13.649.920	15.928.064	8.788.480	10.283.520
İzmir	32.527.872	29.512.448	27.356.672	13.398.016	10.258.432
Sakarya	9.000.448	9.087.232	8.588.800	8.320.768	8.784.896
Hatay	6.332.416	7.620.352	8.407.296	8.290.816	8.549.888
Sinop	9.260.800	8.252.928	9.065.984	8.293.632	6.364.928
Bingöl	1.199.872	10.334.976	10.012.416	4.731.904	6.284.544
Ordu	4.364.800	4.480.768	4.672.000	4.992.256	5.107.200
Yalova	2.953.472	2.796.288	3.062.528	2.991.360	2.932.736
Bartın	2.389.760	2.190.080	2.186.752	2.121.472	1.829.376
Hakkari	2.598.656	1.137.920	102.400	649.472	1.026.048
Düzce	272.384	555.008	606.720	641.280	773.888
Artvin	677.632	632.064	596.480	582.400	574.720
Zonguldak	804.864	688.128	353.024	341.760	402.432
Türkiye	27.386.411	29.046.371	30.154.431	30.856.172	31.702.723

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 16.04.2024)

Ek Tablo 12. Türkiye diğer arpa üretim miktarı (ton)

İller	2019	2020	2021	2022	2023
Konya	1.006.617	1.027.276	768.266	1.055.270	1.150.516
Ankara	638.470	798.203	404.923	718.078	773.190
Afyonkarahisar	270.389	303.860	247.382	396.804	394.747
Şanlıurfa	387.507	226.295	126.819	167.302	383.678
Kayseri	304.449	230.326	194.098	234.761	382.710
Kırşehir	228.503	219.578	150.499	336.338	332.291
Çorum	206.138	222.714	148.439	303.312	321.462
Aksaray	248.739	256.119	222.000	364.633	294.699
Sivas	293.243	326.682	204.746	325.430	286.214
Eskişehir	272.488	276.944	208.831	280.774	278.645
Diyarbakır	123.190	322.857	122.582	185.789	260.441
Ağrı	86.981	133.325	93.013	160.701	248.889
Adıyaman	168.659	170.052	155.302	165.789	213.346
Nevşehir	183.177	198.258	119.821	194.484	196.235
Yozgat	103.557	215.920	108.267	158.050	190.877
Kars	66.985	58.420	19.075	97.414	169.294
Uşak	169.221	147.576	92.449	130.636	160.615
Elazığ	132.204	131.013	86.723	140.231	158.784
Denizli	145.882	134.080	54.246	142.476	152.390
Antalya	126.471	114.603	74.007	109.012	136.527
Muş	37.310	56.107	33.069	81.916	119.786
Çanakkale	92.914	83.435	134.497	118.898	114.580
Erzurum	55.056	57.264	41.663	103.255	112.747
Isparta	86.474	84.237	52.343	99.566	106.844
Kahramanmaraş	107.174	96.410	108.482	107.196	104.408
Malatya	94.375	70.246	38.513	80.176	97.208
Mardin	68.775	140.105	73.650	96.415	96.923
Kırıkkale	86.573	98.318	57.671	158.086	96.052
Burdur	74.550	89.490	70.102	79.124	92.196
Amasya	71.775	65.701	51.262	110.563	90.170
Manisa	74.735	69.628	65.690	74.556	77.367
Balıkesir	39.248	37.919	52.539	70.871	76.910
Kütahya	92.954	95.242	99.043	86.287	75.750
Niğde	71.588	63.604	55.893	82.659	73.007
Van	26.857	64.073	28.966	64.779	61.906
Çankırı	60.671	46.273	53.322	73.228	59.327
Erzincan	65.131	53.525	48.704	72.851	58.058
Tekirdağ	65.025	54.013	86.057	68.017	53.562
Karaman	69.261	67.943	44.144	59.262	52.173
Gaziantep	58.019	50.807	41.100	31.951	50.096
Şırnak	22.362	59.097	15.708	16.867	44.058
Bolu	35.588	48.694	54.825	47.755	42.208
Tokat	76.461	63.865	59.795	54.008	35.503
Kastamonu	29.529	41.048	35.959	34.498	32.506
Samsun	19.825	25.415	33.545	37.511	32.049

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 03.04.2024)

Ek Tablo 12 (Devam). Türkiye diğer arpa üretim miktarı (ton)

İller	2019	2020	2021	2022	2023
Bursa	31.665	36.197	41.224	39.465	30.130
Bayburt	41.564	40.401	22.036	45.788	29.684
Adana	14.289	24.226	26.082	28.911	28.610
Bitlis	6.997	32.786	23.474	29.374	27.877
Tunceli	23.165	18.504	12.698	19.909	27.503
İstanbul	24.254	24.617	31.415	34.840	25.341
Edirne	22.384	19.314	29.761	26.387	24.452
Kırklareli	22.924	19.514	30.647	27.584	24.191
Batman	11.274	32.029	13.697	23.327	21.154
Ardahan	13.062	11.367	7.799	16.414	20.467
Gümüşhane	18.715	19.962	13.794	28.669	18.325
Mersin	10.872	10.736	17.098	16.688	16.998
Kilis	19.984	18.542	12.412	13.437	16.856
Aydın	20.114	15.612	13.545	15.817	16.402
Muğla	17.526	12.840	9.470	10.348	15.353
Kocaeli	19.921	17.433	20.838	22.814	15.036
Bilecik	19.436	17.678	16.851	15.074	13.187
Siirt	5.391	10.057	8.996	8.249	11.017
İzmir	43.284	36.921	36.377	14.605	10.639
İğdır	12.362	15.097	9.368	11.271	9.062
Giresun	7.992	11.276	2.905	16.928	8.809
Sakarya	9.091	9.402	10.957	10.479	8.714
Osmaniye	11.469	12.204	13.177	13.545	8.359
Karabük	4.930	6.067	6.629	8.781	7.878
Bingöl	1.232	9.851	7.050	4.243	6.722
Hatay	5.738	6.145	8.260	5.075	4.489
Sinop	6.481	5.635	5.548	5.206	4.106
Yalova	3.126	3.363	4.239	3.848	2.929
Ordu	2.258	2.516	2.931	2.474	2.236
Bartın	1.513	1.510	1.474	1.240	799
Hakkari	790	407	51	358	626
Düzce	300	587	724	634	539
Artvin	321	250	140	390	287
Zonguldak	476	394	303	249	279
Türkiye	7.200.000	7.700.000	5.500.000	8.100.000	8.800.000

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 03.04.2024)

Ek Tablo 13. Türkiye diğer arpa verimi (kg/da)

İller	2019	2020	2021	2022	2023
Çanakkale	364	355	517	460	408
Adıyaman	338	318	288	309	383
Tekirdağ	487	400	563	469	379
Edirne	412	347	468	416	372
Ağrı	169	219	140	243	355
Konya	330	326	234	317	348
İstanbul	440	370	478	466	347
Kırklareli	393	361	430	392	339
Afyonkarahisar	268	279	210	335	333
Diyarbakır	313	329	163	268	330
Muğla	277	273	227	244	329
Elazığ	283	297	192	294	328
Balıkesir	309	288	316	313	327
Yozgat	212	239	145	243	323
Tunceli	246	218	141	237	317
Kayseri	268	238	206	237	313
Çorum	262	265	170	326	302
Niğde	332	311	235	346	300
Antalya	268	259	148	205	300
Batman	239	309	174	319	297
Aydın	294	268	283	303	294
Eskişehir	268	248	187	261	290
Amasya	315	270	214	376	288
Burdur	308	321	234	251	284
Denizli	279	296	109	267	281
Şırnak	244	276	149	148	278
Siirt	173	189	145	240	274
Bingöl	264	244	180	230	274
Nevşehir	255	252	165	271	271
Aksaray	303	299	234	329	270
Şanlıurfa	208	237	137	157	270
Muş	210	227	123	235	269
İzmir	341	320	340	279	265
Kırşehir	266	250	169	262	264
Ankara	272	278	143	244	261
Samsun	254	230	309	327	260
Mardin	244	297	172	244	259
Malatya	246	200	100	214	258
Bursa	328	329	368	351	258
Isparta	205	204	124	247	257
Yalova	275	309	354	329	256
Sakarya	259	265	327	322	254
Gaziantep	249	251	192	158	250
Uşak	275	251	142	198	245
Erzurum	164	170	152	232	243

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 16.04.2024)

Ek Tablo 13 (Devam). Türkiye diğer arpa verimi (kg/da)

İller	2019	2020	2021	2022	2023
Erzincan	263	302	206	291	238
Kahramanmaraş	251	239	249	246	238
Kars	146	134	46	157	236
Bolu	210	308	306	264	232
Sivas	241	255	161	251	227
Adana	286	272	275	261	226
Bitlis	117	212	168	206	226
Gümüşhane	254	225	188	294	217
Manisa	226	211	183	215	214
Bayburt	303	285	134	283	208
Ardahan	143	157	125	175	206
Osmaniye	298	271	318	317	200
Kastamonu	216	188	206	183	197
Çankırı	293	245	167	240	197
Kütahya	237	239	242	226	197
Karabük	174	231	190	231	192
Bilecik	245	235	223	221	191
Zonguldak	151	147	220	223	191
Kilis	239	241	142	153	190
Karaman	245	259	231	231	189
Düzce	282	271	305	253	179
Kocaeli	260	226	253	286	176
İğdır	146	194	162	211	168
Sinop	179	175	157	161	165
Hakkari	78	92	128	141	156
Mersin	154	143	172	154	156
Kırkkale	262	208	84	248	155
Tokat	259	242	205	215	143
Van	114	169	89	158	142
Giresun	116	211	51	281	139
Hatay	232	206	252	157	134
Artvin	121	101	60	171	128
Bartın	162	177	173	153	112
Ordu	132	144	161	127	112
Türkiye	264	265	187	263	278

Kaynak: TÜİK, 2024 (Erişim tarihi: 16.04.2024)

KAYNAKLAR

FAO, (2024). Food and Agriculture Organization of The United Nations Statistics Division <https://www.fao.org/faostat/en/> (Erişim tarihi: 30.10.2024).

Resmi Gazete, 2023. 2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karar, Sayı: 32310.

TMO, (2024a). Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü. 2023 Yılı Hububat Sektör Raporu, Ankara.

TMO, (2024b). Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü.

TÜİK, (2024). Türkiye İstatistik Kurumu (<https://www.tuik.gov.tr>).

USDA, (2024). The United States Department of Agriculture, Foreign Agriculture Service (<https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index.html#/app/advQuery>).